

Висновки: Цілеспрямована боротьба з корупцією потребує тривалих соціально-економічних, політичних і правових перетворень. Ця діяльність має ґрунтуватися на поєднанні профілактичних і репресивних заходів, при цьому пріоритетна роль має надаватися профілактичним заходам загально-соціального і спеціально-кримінологічного характеру.

Законодавство, що направлено на боротьбу з корупцією в нашій країні на даний момент не справляється з поставленою задачею, Це свідчить про те, що державі необхідні реформи, які повинні максимально знизити рівень корупції, тому що викоринити це явище ще не вдалося жодній державі.

Література

1. Багрий-Шахматов Л.В. Уголовно-правовые и криминологические проблемы коррупции, теневой экономики и борьбы с ними: Учеб. пособие. – Одесса: Латстар. – 2001. – 529 с.
 2. Голіна В.В. Єдність загальносоціального і спеціально-кримінологічного попередження економічної злочинності // Проблеми боротьби зі злочинністю в сфері економічної діяльності. Матер. Міжнар. наук.–практ. конф. (Харків. 15–16 грудня 1998 р.) – Харків, 1999. – С. 124–130.
 3. Зелінський А.Ф., Коржанський М.Й. Корислива злочинна діяльність. – К.: Генеза, 1998. – 144 с.
 4. Криминологія: Підручник / Під заг. ред. О.М. Джужі. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – Т. 2. – С. 24–25.
 5. Кучма Л.Д. Націю звеличують великі цілі і діла: Виступ Президента України у Верховній Раді України 22 лютого 2000 р. // Урядовий кур'єр. – 2000. – 23 лютого.
 6. Кучма Л.Д. Боротьба з корупцією – життєво необхідна справа: Виступ Президента України на Всеукраїнській нараді з проблем боротьби з організованою злочинністю і корупцією та захисту прав людини 29 січня 2004 р. // Урядовий кур'єр. – 2004. – 31 січня.
 7. Мельник М. І. Криминологічні та кримінально-правові проблеми протидії корупції: Автореф. дис. ...д-ра юрид. наук / Національна академія внутрішніх справ України. – К., 2002. – 31 с.
- Мельник М. І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії. – К.: Атіка, 2001. – 303 с.

УДК 342.95

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ПУБЛІЧНИХ АТРИБУТИВ І СИМВОЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

О.І. Баїк

Львівського державного університету внутрішніх справ

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, публічні атрибути, публічні символи.

Ключевые слова: административно-правовое регулирование, публичные атрибуты, публичные символы.

Key words: administrative legal regulation, public ensigns, public symbols.

Вступ. У сьогоднішній, як і в минулому, Україна заявляє про себе світу, тому сфера застосування публічних атрибутів і символів Української держави потребує вдосконалення, незважаючи на гостру внутрішньо-політичну боротьбу. Адміністративно-правове регулювання застосування публічних атрибутів і символів Української держави займає особливе

місце серед інших складових державної стабільності та розквіту України. На даний час чинна нормативно-правова база України у сфері застосування публічних атрибутів і символів має певні недоопрацювання, тому потрібно вдосконалювати та заповнювати ці прогалини ґрунтовними дослідженнями.

Постановка проблеми. Визначення загального змісту і призначення адміністративно-правового регулювання, його складових, визначення поняття адміністративно-правового регулювання застосування публічних атрибутів та символів Української держави, дослідження законодавчої бази у сфері застосування публічних атрибутів і символів Української держави, встановлення адміністративної відповідальності у сфері застосування публічних атрибутів і символів Української держави.

Стан дослідження. На сьогоднішній день дана тема є актуальною завдяки своїй глибокій сутності, адже державна атрибутика та символіка широко використовуються українським народом у повсякденному житті. Публічні атрибути і символи визначають позицію України, як держави, в світі. Однак, попри все, сфера застосування публічних атрибутів і символів України недосконало вивчена та опрацьована. В процесі дослідження використано чинну законодавчу базу даної сфери, а також праці науковців Бауліна Ю.В., Битяка Ю.П., Борисова В.І., Гавриша С. Б., Кельмана М.С., Кісіль З.Р., Кісіль Р.-В.В., Коваліва М.В., Коломоєць Т.О., Мурашина О.Г., Остапенка О.І., Сташиса В.В., Тація В.Я. та ін.

Виклад основних положень. Регулюючий вплив права на суспільні відносини полягає у тому, що воно у своїх нормах конструює модель обов'язкової дозволеної поведінки різних суб'єктів цих відносин. Це знаходить своє вираження у наданні одним суб'єктам суспільних відносин певних прав і в накладанні на інших певних обов'язків, пов'язуючи їх тим самим взаємними правами і обов'язками. При цьому можливості права в регулюванні суспільних відносин не свавільні й не безмежні [1, с. 369].

Адміністративно-правове регулювання застосування публічних атрибутів і символів Української держави крім нормативного забезпечення тісно пов'язано із теоретичними дослідженнями в цій частині. Тому є доцільним висвітлення загального змісту і призначення адміністративно-правового регулювання.

Більшість учених підтримують думку про те, що *правове регулювання* – це форма владного юридичного впливу на суспільні відносини, що здійснюється державою за допомогою всіх правових засобів з метою їх упорядкування, закріплення і забезпечення [1, с. 370].

Виходячи із загального поняття правового регулювання, можна зробити висновок, що *змістом адміністративно-правового регулювання* є:

- впорядкування і закріплення найбільш доцільних суспільних відносин у сфері управління;
- охорона врегульованих правом суспільних відносин, що відповідають вимогам об'єктивних законів розвитку суспільства і держави;
- витіснення та ліквідація суспільних відносин, що застаріли і не відповідають сучасним вимогам (новаційне нормотворче провадження та кодифікація законодавства) [2, с. 27].

Використовуючи сукупність правових засобів і способів (прийомів), які застосовуються органами виконавчої влади держави в процесі правозастосовчої діяльності [2, 9] можна впливати на суспільні відносини, що виникають, розвиваються та припиняються у сфері застосування публічних атрибутів і символів Української держави.

Вказаний метод адміністративно-правового регулювання впливає на його механізм, який за своєю структурою містить у собі сукупність правових засобів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання суспільних відносин у сфері адміністративного права [3].

Ми вважаємо, що *адміністративно-правове регулювання застосування публічних атрибутів і символів Української держави* – це сукупність правових засобів і способів, які застосовуються органами виконавчої влади держави в процесі правозастосовчої діяльності

для забезпечення регулюючого впливу норм адміністративного права на суспільні відносини у сфері застосування публічних атрибутів і символів Української держави.

Складовими частинами механізму адміністративно-правового регулювання є наступні його елементи [3]:

1. *Норми права* – загальнообов’язкові правила поведінки, встановлені з метою регулювання суспільних відносин [3].

Адміністративно-правові норми – встановлені, ратифіковані або санкціоновані державою, забезпечені при необхідності її примусовою силою, загальнообов’язкові, формально визначені правила поведінки, які надають учасникам суспільних відносин, що складають предмет адміністративного права, юридичні права й покладають на них юридичні обов’язки. Цим нормам властиві риси, притаманні нормам інших галузей права [4, с. 42]

2. *Акти реалізації норм права* – процес фактичного втілення в життя приписів правових норм через поведінку суб’єктів адміністративного права [3].

Джерелами реалізації норм права є прийняті уповноваженими органами акти правотворчості, які цілком складаються з адміністративно-правових норм чи містять хоча б одну з таких норм. Система джерел адміністративного права складається з таких актів правотворчості [4, с. 45–46]:

- 1) Конституція України.
- 2) Міжнародні договори, згоду на обов’язковість яких надано Верховною Радою України.
- 3) Акти України, що мають силу закону. Це: а) закони України; б) кодекси України, а також інші кодифіковані акти; в) Декрети Кабінету Міністрів України, прийняті на підставі Закону України “Про тимчасове делегування Кабінету Міністрів України повноважень видавати декрети в сфері законодавчого регулювання” від 18 листопада 1992 р.
- 4) Постанови Верховної Ради України.
- 5) Укази та розпорядження Президента України.
- 6) Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України.
- 7) Нормативні накази керівників центральних органів виконавчої влади.
- 8) Розпорядження голів місцевих державних адміністрацій.
- 9) Рішення органів місцевого самоврядування, що містять адміністративно-правові норми.

У сфері застосування публічних атрибутів і символів Української держави головною є ст. 20 Конституції України, в якій описано державні символи України – Державний Прапор України, Державний Герб України і Державний Гімн України [5].

Наступними джерелами у сфері застосування публічних атрибутів і символів Української держави є закони України, а саме: Закон України “Про Державний Гімн України” від 6 вересня 2003 р. № 602-ІУ [6], Закон України “Про державні нагороди України” від 16 березня 2000 р. № 1549-ІІІ [7], Закон України “Про державні нагороди, якими відзначені трудові колективи, навчальні заклади, об’єднання громадян, військові частини і з’єднання” від 11.01.2007 р. № 574-V [8].

Наступними за юридичною силою у сфері застосування публічних атрибутів і символів Української держави є Постанова Верховної Ради України “Про Державний Прапор України” від 28 січня 1992 р. № 19 [9], Постанова Верховної Ради України “Про Державний Герб України” від 19 лютого 1992 р. № 40 [10], ряд Постанов Верховної Ради України щодо внесення змін до Закону України “Про державні нагороди України” від 16 березня 2000 р., Указ Президента України “Про офіційні символи глави держави” від 29 листопада 1999 року № 1507/99 [11], Указ Президента України “Питання щодо використання державних символів України” від 9 лютого 2001 р. № 79/2001 [12], Указ Президента України “Про Порядок представлення до нагородження та вручення державних нагород України” від 19 лютого 2003 року № 138/2003 [13], ряд Указів Президента України про відзначення нагородами України громадян за особливі заслуги перед Україною.

Особливе місце серед нормативно-правових актів у сфері застосування публічних атрибутів і символів Української держави займає Наказ Міністра внутрішніх справ України

“Про затвердження Інструкції щодо застосування відомчих заохочувальних відзнак для осіб рядового і начальницького складу, військовослужбовців внутрішніх військ, цивільних працівників системи МВС України, громадян України та іноземних громадян” від 05.06.2007 р. № 180 [14], Наказ Адміністрації державної прикордонної служби України “Про затвердження Порядку нагородження заохочувальними відзнаками Державної прикордонної служби України” від 06.04.2007 р. № 2007 [15].

3. *Адміністративно-правові відносини* – це суспільні відносини в сфері державного управління, учасники яких виступають носіями прав і обов’язків, урегульованих нормами адміністративного права [4, с. 50].

Адміністративно-правові відносини є різновидом правових відносин, а тому характеризуються їх загальними ознаками. Складовими частинами адміністративно-правових відносин є: суб’єкти (державні органи, структурні підрозділи органів держави, посадових осіб державних органів та ін.), об’єкти (поведінка учасників управлінських відносин) та юридичні факти. Учасники адміністративно-правових відносин мають конкретні права та обов’язки і є суб’єктами правовідносин.

Передумовою вступу суб’єктів у конкретні адміністративно-правові відносини є наявність у них правоздатності та дієздатності.

Адміністративна правоздатність – це спроможність суб’єкта адміністративних правовідносин мати права та нести юридичні обов’язки в сфері виконавчої влади. Державні органи, що здійснюють виконавчо-розпорядчу діяльність, мають конкретні владні повноваження, які за своїм характером і обсягом залежать від компетенції даного органу. Адміністративна правоздатність державного органу (посадової особи) залежить від обсягу його компетенції [4, с. 51].

Адміністративна дієздатність – це здатність своїми діями набувати та реалізовувати права й обов’язки у сфері управління.

Особливість адміністративної правоздатності та дієздатності полягає в тому, що вони означають можливість бути суб’єктом адміністративно-правових відносин [4, с. 51].

Вказані елементи механізму адміністративно-правового регулювання мають безпосереднє застосування у сфері публічних атрибутів і символів Української держави.

Адміністративна відповідальність є одним із видів юридичної відповідальності, яка встановлюється державою шляхом видання правових норм, які визначають підстави відповідальності, заходи, що можуть бути застосовані до порушників, порядок розгляду справ про правопорушення і виконання зазначених заходів. Вона потребує оформлення відповідними процесуальними документами і здійснюється державою через уповноважені органи шляхом покарання особи відповідно до чинного законодавства [2, с. 59]. Законодавчу основу для прийняття актів, що регулюють питання встановлення адміністративної відповідальності складає Конституція України. Основним джерелом правоохоронних норм є Кодекс України про адміністративні правопорушення (прийнятий 07.12.1984 р.). Паралельно з цим Кодексом діють норми, що встановлюють адміністративну відповідальність, але містяться у законодавчих міжгалузевих актах, які з різних причин не внесли до зазначеного Кодексу [2, с. 62–63].

Згідно ст. 186-1 КУпАП у сфері застосування публічних атрибутів і символів Української держави за незаконні дії щодо державних нагород, а саме: купівлю, продаж, обмін чи іншу оплатну передачу ордена, медалі, нагрудного знака до почесного звання, а так само їх привласнення або носіння особою, яка не має на те права, чи незаконне зберігання, настає відповідальність у вигляді накладення штрафу від одного до двох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [16].

Публічна наруга над Державним Гербом, Державним Прапором або Державним Гімном України чи офіційно встановленим або піднятим гербом чи прапором іноземної держави, вчинені з хуліганських спонукань, підлягає кваліфікації за ст. 338 і відповідною частиною ст. 296 КК України (п. 11 постанови ПВСУ “Про судову практику в справах про хуліганство” від

28 червня 1991 р. № 3 (Постанови (1963–2000)... – С. 224) та карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців [17].

Відповідно до ст. 8 Закону України “Про рекламу” від 3 липня 1996 р. № 270/96-ВР забороняється використовувати або імітувати зображення Державного Герба України, Державного Прапора України або звучання Державного Гімну України [18]. Імітація зазначених державних символів у рекламній діяльності не тягне відповідальності за ст. 338 КК України, але створює підстави для притягнення суб'єктів підприємницької діяльності до фінансової відповідальності.

Виходячи із вищевикладеного, ми вважаємо, що на сьогодні недосконало опрацьовано види адміністративних правопорушень, а також види застосування адміністративної відповідальності за дані правопорушення, скоєні у сфері застосування публічних атрибутів і символів Української держави.

Висновки. Розглянуті теоретичні аспекти адміністративно-правового регулювання застосування публічних атрибутів і символів Української держави дозволили:

- сформулювати загальне поняття адміністративно-правового регулювання застосування публічних атрибутів та символів Української держави та його складові елементи;
- охарактеризувати взаємозалежність між елементами механізму адміністративно-правового регулювання в частині регулювання діяльності у сфері застосування публічних атрибутів і символів Української держави.

Література

1. Кельман М.С., Мурашин О.Г. *Загальна теорія держави і права: Підручник.* – К.: Кондор, 2006. – 477 с.
2. Остапенко О.І., Кісіль З.Р., Ковалів М.В., Кісіль Р.-В.В. *Адміністративне право: навч. посіб.* – 2-ге вид. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛІ, 2009. – 536 с.
3. *Адміністративне право України: Підручник / За заг. ред. д.ю.н., проф. Т.О. Коломоєць.* – К.: Істина, 2008. – С. 419
4. *Адміністративне право України: Підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, О.В. Дьяченко та ін.; За ред. Ю.П. Битяка.* – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
5. *Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України.* – 1996. – № 30. – Ст. 141.
6. *Закон України “Про Державний Гімн України” від 6 вересня 2003 р. № 602-IV // Відомості Верховної Ради України.* – 2003. – № 24. – Ст. 163.
7. *Закон України “Про державні нагороди України” від 16 березня 2000 р. № 1549-III // Відомості Верховної Ради України.* – 2000. – № 21. – Ст. 162.
8. *Закон України “Про державні нагороди, якими відзначені трудові колективи, навчальні заклади, об'єднання громадян, військові частини і з'єднання” від 11.01.2007 р. № 574-V // Відомості Верховної Ради України.* – 2007. – № 12. – Ст. 109.
9. *Постанова Верховної Ради України “Про Державний Прапор України” від 28 січня 1992 року. // Відомості Верховної Ради України.* – 1992. – № 19. – Ст. 257.
10. *Постанова Верховної Ради України “Про Державний Герб України” від 19 лютого 1992 року. // Відомості Верховної Ради України.* – 1992. – № 40. – Ст. 592.
11. *Указ Президента України “Про офіційні символи глави держави” від 29 листопада 1999 року № 1507/99.*
12. *Указ Президента України “Питання щодо використання державних символів України” від 9 лютого 2001 р. № 79/2001 // ОВУ.* – 2001. – № 7. – Ст. 269.
13. *Указ Президента України “Про Порядок представлення до нагородження та вручення державних нагород України” від 19 лютого 2003 року № 138/2003.*
14. *Наказ Міністра внутрішніх справ України “Про затвердження Інструкції щодо застосування відомчих заохочувальних відзнак для осіб рядового і начальницького складу,*

військовослужбовців внутрішніх військ, цивільних працівників системи МВС України, громадян України та іноземних громадян” від 05.06.2007 р. № 180.

15. Наказ Адміністрації державної прикордонної служби України “Про затвердження Порядку нагородження заохочувальними відзнаками Державної прикордонної служби України” від 06.04.2007 р. № 2007.

16. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8073-Х від 7 грудня 1984 року (редакція від 21.01.2010 року).

17. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар [Електронний ресурс] / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, С.Б. Гавриш та ін.; За заг. ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – К.: Концерн “Видавничий Дім “Ін Юре”, 2003. – 1196 с. – Режим доступу до книги: <http://radnik.info/komentar/kruminal/osobluva/301-rozd15/4659.html>.

18. Закон України “Про рекламу” від 3 липня 1996 р. № 270/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 39. – Ст. 181.

УДК 336

ВСТАНОВЛЕНИЙ ПОРЯДОК УПРАВЛІННЯ: СУПЕРЕЧНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

В.І. Марчук
ЛьВДУВС

Розглянуто основні проблеми забезпечення встановленого порядку управління нормами КУпАП, вироблено пропозиції щодо вдосконалення адміністративного законодавства у цій сфері суспільних відносин.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, законодавство, порядок управління, конкуренція норм.

Рассмотрены основные проблемы обеспечения установленного порядка управления нормами КУоАП, подготовлены предложения относительно усовершенствования административного законодательства в этой сфере общественных отношений.

Ключевые слова: административно-правовое обеспечение, законодательство, порядок управления, конкуренция норм.

The article deals with the main problems of the legal provision of administrative procedure of rules of Administrative Infraction Code. The suggestions as to improvement of administrative legislation in this sphere of social relations are made.

Key words: administrative-legal provision, legislation, administrative procedure, competition of rules.

Постановка проблеми. Стабільність у суспільно-політичному і економічному житті держави напряму залежить від її національного законодавства, його ефективності. Така ефективності може оцінюватися шляхом зіставлення фактичної дії законодавства і тих соціальних цілей, для яких це законодавство було прийнято. Визначальною метою законодавства України є розбудову громадянського суспільства і правової держави. З огляду на це виникає потреба в постійній роботі над усуненням законодавчих прогалин, суперечностей та колізій, в досконалому правовому регулюванні суспільних відносин, в тому числі й з питань забезпечення встановленого порядку управління. Вивчення та врахування теоретичних і практичних складників цієї проблеми дадуть змогу в майбутньому уникнути непотрібної тяганини у законотворчому процесі та прийнятті ефективних і результативних нормативно-правових актів.